

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармация ісін ұйымдастыру және басқару кафедрасы		К044-40/19-2020
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ		6 беттің 1 беті

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ медицина колледжі

**«Фармацевтикалық тауартану» пәні бойынша
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ**

**№7 тақырып: «Стоматологияға арналған жабдықтар және аспаптар.
Арнайы аспаптар. Урологиялық, акушер-гинекологиялық,
нейрохирургиялық аспаптар»**

Мамандығы: 0306000-Фармация

Курсы: 3

Семестрі: 5

Құрастырушы: Баркизатова Г.Б.

Шымкент, 2020

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН МЕДИЦИНА АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармация ісін ұйымдастыру және басқару кафедрасы ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ	К044-40/19-2020 6 беттің 2 беті

Фармация ісін ұйымдастыру және басқару кафедрасының мәжілісінде қаралып, бекітілді.

Хаттама № «19» «25» 05 2020 ж.

Каф. мен., фарм.ғ.д., профессор — Шертаева К.Д.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН МЕДИЦИНА АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармация ісін ұйымдастыру және басқару кафедрасы ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ	K044-40/19-2020 6 беттің 3 беті

1. Сабақтың тақырыбы: Стоматологияға арналған жабдықтар және аспаптар. Арнайы аспаптар. Урологиялық, акушер-гинекологиялық, нейрохирургиялық аспаптар.

2. Сағат саны: 4 сағат

3. Сабақ түрі: тәжірибелік

4. Сабақтың мақсаты: Тауартану курсының білімдері негізінде бекітілген НТҚ-ды, материалтану, жалпы хирургиялық, нейрохирургиялық, офтальмологиялық, оториноларингологиялық, урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптардың тауартанулық талдауды жүргізуді үйрету.

Оқыту мақсаты:

- арнайы медициналық аспаптардың белгіленуі мен жіктелуін;
- арнайы медициналық аспаптардың залалсыздандыру әдістерін, сапасына қойылатын техникалық талаптар және нomenclатуралары;
- буып-түю мен таңбалануын бағалау.
- арнайы медициналық аспаптардың сапасын анықтауды және функционалдық қасиеттерін сынауды;
- емдеу-профилактикалық мекемелеріне аспаптарды босату және сақтау тәртіптерін ұйымдастыруды;
- аспаптардың залалсыздандыру, дезинфекциялау, пайдалану ерекшеліктерін біле отырып, квалификациялық кеңес беруді.

5. Оқыту әдісі: тест құрастыру, жеке жоба, семинар.

6. Материалды-техникалық жабдықтылығы.

а) техникалық құралдар: компьютерлер, интерактивті тақта, мультимедиялық құрылғы.

ә) көрнекі және дидактикалық құралдар: студенттерге арналған нұсқаулық, мультимедиялық қамсыздандыру

б) оқыту орны: 217 аудитория

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Шертаева К.Д. Жанбырбаева А.Д. «Медициналық және Фармацевтикалық тауартану». Шымкент, 2011;

2. Васнецова О.А. Медицинское и фармацевтическое товароведение - Практикум М.: Изд. Группа «ГЭОТАР - медиа» 2005-704 с.

3. Умаров С.З. и др. Медицинское и фармацевтическое товароведение: Учебник/ - М.: ГЭОТАР – Мед. 2004-368 с.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
Фармация ісін ұйымдастыру және басқару кафедрасы ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ	К044-40/19-2020 6 беттің 4 беті

Қосымша:

1. Сборник законодательных и нормативно-правовых актов, регулирующих фармацевтическую деятельность в Республике Казахстан. Под.ред. Махатова Б.К. – Шымкент. -2005. –246 с.

8. Ұйымдастыру кезеңі: 11 мин 6%

- Оқушылардың сабаққа қатысуын тексеру
- Оқушылардың сабаққа дайындығын тексеру
- Сабақтың мақсаты мен міндеті.

9. Оқушылардың өтілген тақырып бойынша білімін тексеру: 27мин 15%

10. Жаңа сабақты түсіндіру: 54мин 30%

11. Оқушылардың өз бетінше атқаратын жұмысы: 63мин 35%

12. Жаңа тақырыпты бекіту: 18мин 10%

13. Сабақты қорытындылау: 3,5мин 2%

14. Үйге тапсырма беру: 3,5мин 2%

АҚПАРАТТЫҚ-ДИДАКТИКАЛЫҚ БЛОК

Стоматологиялық көмек тұрғындарға көрсететін медициналық көмектердің ең кең таралған түрі. Стоматологияда көптеген медициналық техникалық құралдар қолданғандықтан, онымен кәптеген арнайы кәмек түрлері тай таласа алмайды, тек хирургиялық құрал саймандардың өте бай түрлері кездеседі.

Стоматология кем дегенде үш айқын анықталған өзіндік бөліктерден тұрады:

- Терапевтикалық стоматология ол ауыз құжының терапиясымен және тісті емдеудің консервативті әдісімен ерекшеленеді;

- Хирургиялық стоматология және жан- беттін хирургия, онда ауыз қуысының жоғарғы және төмен жақты жедел емдеу әдістері қолданылады;

- ортапедиялық стоматология ол тістің стоматологиялық сауықтырумен және ауыз қуысын протездермен айналысады. Ортапедиялық стоматология тісті техникалық бқлімдерге және лабораторияға сүйенеді, олар протездерді жасайды.

Терапевтикалық стоматология

Терапевтикалық стоматологияға арналған құралдар тістің ұлпаларын және пломбыларды өндеу үшін кейде тіс техникалық жұмыстарда тісті борлар қолданылады.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН МЕДИЦИНА АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармация ісін ұйымдастыру және басқару кафедрасы ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ	К044-40/19-2020 6 беттің 5 беті

Бор жұмыс басынан және құйрықшадан тұрады. Бордың жұмыс бөлігі сонымен конусты мойынмен бекітілген. Белгіленуші байланысты борларды қуысты, фиссур, финирлі және полимерлі деп жіктейді.

Қуысты борлар – тісті біріншілік өңдеуде ұолданылады. Үш типті етіп шығарылады; шар тәріздес, кері конусты, доңғалақты. Олардың барлығы өз бойынша жазылған үздікті қуыспен қамтамасыз етіледі.

Фиссурлы борлар - тістің қуысының қалыптасуын және ашу үшін орналасады. Оларды цилиндр типті үздіксіз үздікті конусты тіке үздіксіз және үздікті кескішті етіп жасалады.

Финирлер – тістің қабырғасын өңдеуге арналған. Олардың тісті өте майда және тішшелер саны 16-20, ал борларда тішшелер саны тек 6-10 ғана. Олар тек үздіксіз шар тәрізді және цилиндрлі және жалынды, сондай-ақ конус тәрізді.

Дрильборлар: тістің түбірлі каналы кеңейуіне қолданылады. Ол спиральды болып келеді. Бес нөмірі болып босатылады. Олардың әр нөмірінен бір-біріне айырмашылығы 0,05мм-ден болады. Дрильбордың екі түрі болады: машиналы тік пен бұрышты ұштамалаға және тұтқалы, оларды ұстағанда қолға ыңғайлы болып келеді.

Пульпоэкстрактор – бұл тістің каналынан түпкі пульпасын алып тастауға қолданылады Нөмірі 1-ден 5ке дейін босатылады, ұшының диаметрі 0,19-дан 0,27мм дейін.

Түбірлі ине – бұл медикаментозды емдеу үшін қолданылады. Түбірлі иненің төрт жақты жұмыс бөлігі бар. Серіппелі темірден жасалады, (жұмыс) ернеуінің өлшемі 0,17 0,19 және 0,21мм, 20-16мм ұзындықта шығарылады. Шыны пробиркаларда бір өлшемді он данадан орындалады, және қорапта тобымен сақталады. Құрал – саймандарға қойылатын негізі талап оларды 90С та майыстырған кезде сынбау керек.

Канал толтырушы, жалғастырушы ретінде тиісті түбірлі каналын медикаментозды өңдеу үшін қолданылады, басы спираль тәрізді болып келеді. Спиральдың екі серіппесі №1 класты сымнан жасалады.

Тісті пломбылауға арналған құралдар, құралдың екі жағында жұмысшы басы орналасқан, пломбылау үшін қолданылады. Жұмысшы жағы әр түрлі пішінде немесе әр түрлі өлшемде болып келеді. Басы күрекшелі және тағы басқа түрлері қолданылады.

Пломбылау құралдары- әр түрлі отандық өндірістен шығарылады. Пломбылаушы құралдарды әр түрлі топқа бөлуге болады: тұрақты немесе

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Фармация ісін ұйымдастыру және басқару кафедрасы ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ	K044-40/19-2020 6 беттің 6 беті

уақытша. Тұрақты құралдар цементтен, пластмассадан, металдық пломбылау материалын алынатын құралдарға бөлінуі.

15. Бақылау сұрақтары:

1. Арнайы медициналық аспаптарға қандай материалдардан жасалынады?
2. Нейрохирургиялық аспаптардың жіктелуіне сипаттама беріңіз?
3. Ми сүйегін бұрғылап ашу үшін қолданылатын аспаптар?
4. Қандай нейрохирургиялық аспаптар жаракеңейткіштерге жатады?
5. Нейрохирургиялық аспаптарға тауартанулық талдау қалай жүргізіледі?
6. Урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптарға жіктелуіне сипаттама беріңіз?
7. Урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптардың конструкциялық ерекшеліктері мен қолданылуы, тауарлық аттарын көрсетіңіз?
8. Урологиялық, акушерлік-гинекологиялық аспаптардың тауартанулық талдауы қалай жүзеге асырылады?
9. Арнайы медициналық аспаптарды залалсыздандыру мен сақтау қалай жүзеге асырылады?